

DANA DOBRIN-FATOL

DREPTURILE
ȘI OBLIGAȚIILE PĂRINȚILOR
ÎN CAZUL SEPARĂRII

□ părinți necăsătoriți □ nu locuiesc împreună □ părinți divorțați

Cuprins

Capitolul I. Familia	1
1. Cum definește legislația românească noțiunea de „familie”?	1
1.1. Cum au evoluat în timp normele legislative privind familia	3
1.2. Definirea noțiunilor din materia familiei folosite de legislația română	8
1.3. Principiile care reglementează raporturile de familie	15
2. „Familia” în reglementări internaționale	16
2.1. Jurisprudență europeană	18
3. Noțiunea de „familie” în sens larg	21
3.1. Conviețuirea familială	22
3.1.1. Uniunea liberă	24
3.1.2. Relațiile înregistrate	25
Capitolul al II-lea. Rudenia	27
1. Ce este rudenia?	27
1.1. Istoric al reglementării	27
2. Tipurile de rudenie	29
3. Gradul de rudenie	30
4. Rudenia în cazul adopției	32
5. Afinitatea	33
6. Rudenia – impediment la căsătorie	34
7. Dovada rudeniei	36
Capitolul al III-lea. Filiația	39
1. Ce este filiația?	39
2. Felurile filiației	39
2.1. Filiația firească, civilă și artificială	40
2.2. Filiația față de mamă și filiația față de tată	40
2.2.1. Filiația față de mamă	40
2.2.2. Filiația față de tată	41
2.3. Filiația din căsătorie și în afara căsătoriei	42
3. Moduri de stabilire a filiației	43
3.1. Stabilirea filiației față de mamă prin înregistrarea nașterii	43
3.1.1. Posesia de stat	47
3.2. Stabilirea paternității prin prezumția de paternitate	52
3.2.1. Presumția de paternitate	52

3.3. Recunoașterea copilului _____	55
3.3.1. Ce este recunoașterea? _____	56
3.3.2. Cine poate face recunoașterea? _____	58
3.3.3. Procedura întocmire ori modificare a actelor în caz de recunoaștere _____	58
3.3.4 Când poate fi recunoscut copilul? _____	62
3.3.5. Care sunt formele recunoașterii? _____	63
3.3.6. Efectele recunoașterii _____	65
3.3.7. Poate fi făcută recunoașterea de către părintele minor? _____	67
3.3.8. Ce determină nulitatea recunoașterii copilului? _____	68
3.3.9. Poate fi contestată recunoașterea filiației? _____	73
3.4. Hotărârile judecătorești privind filiația _____	76
3.4.1. Părțile în acțiunile privind filiația _____	76
3.4.2. Termenul în care pot fi introduse cererile _____	77
3.4.3. Unde se introduc cererile – instanța competentă _____	79
3.4.4. Probele în acțiunile privind filiația _____	81
3.4.5. Renunțarea la drept și renunțarea la judecată _____	83
3.4.6. Timbrajul cererilor privind filiația _____	84
3.4.7. Prevederi obligatorii în acțiunile privind filiația _____	84
3.4.8. Procedura de judecată. Dispozițiile privind prima zi de judecată/înfățișare _____	85
3.4.9. Hotărârile judecătorești privind filiația _____	86
4. Dovada filiației _____	87

Capitolul al IV-lea. Tipuri de acțiuni privind filiația _____ 93

1. Contestarea filiației _____	93
1.1. Cadrul legal _____	93
1.2. Părțile în acțiune _____	94
1.3. Termenul de introducere a acțiunii _____	95
1.4. Probele în acțiunea în contestarea filiației _____	95
1.5. Contestarea filiației față de mamă _____	96
1.6. Contestarea filiației față de tată _____	97
2. Stabilirea maternității _____	99
2.1. Cadrul legal _____	99
2.2. În ce condiții se poate introduce acțiune în stabilirea maternității _____	99
2.3. Părțile în acțiune _____	100
2.4. Termenul de introducere a acțiunii _____	100
3. Stabilirea paternității față de tatăl din afara căsătoriei _____	102
3.1. Cadrul legal _____	102

3.2. Părțile în acțiune _____	103
3.3. Termenul în care poate fi introdusă acțiunea _____	103
3.4. Probele în acțiunea de stabilire a paternității _____	104
3.5. Dreptul la despăgubiri al mamei față de tată _____	105
4. Acțiunile în tăgăduirea paternității față de tatăl din căsătorie _____	107
4.1. Acțiunea în tăgada paternității _____	107
4.1.1. Cadrul legal _____	107
4.1.2. Părțile acțiunii în tăgada paternității _____	108
4.1.3. Termenul de introducere a acțiunii în tăgada paternității _____	109
4.1.4. Prescripția acțiunii în tăgada paternității _____	111
4.1.5. Unde se introduce acțiunea în tăgada paternității? _____	120
4.1.6. Obligația de întreținere a minorilor pe durata judecării acțiunii în tăgada paternității _____	124
4.2. Contestarea filiației față de tată _____	127

Capitolul al V-lea. Reproducerea umană asistată

medical cu terț donator _____	129
1. Noțiune _____	129
2. Cadrul legal _____	130
3. Condiții pentru a apela la această procedură _____	130
4. Filiația în situația reproducerii umane asistate medical _____	131
5. Contestarea filiației _____	131
6. Răspunderea tatălui în cazul neregnoașterii copilului _____	132
7. Relațiile dintre copil și tată _____	132
8. Confidențialitatea informațiilor _____	133
9. Documentele prin care se dovedește filiația _____	141

Capitolul al VI-lea. Autoritatea părintească _____

1. Generalități privind conținutul autorității părintești _____	142
2. Drepturile copilului _____	147
2.1. Principiile care asigură respectarea și garantarea drepturilor copilului _____	148
2.1.1. Principiul interesului superior al copilului _____	149
2.1.2. Egalitatea în drepturi a copiilor _____	154
3. Durata autorității părintești _____	155
4. Exercițarea autorității părintești _____	156
4.1. Calea amiabilă privind exercițarea autorității părintești _____	160
5. Acțiunile privind autoritatea părintească – generalități _____	163
5.1. Tipuri de acțiuni privind autoritatea părintească _____	163

5.2. Părțile în acțiunile privind autoritatea părintească _____	164
5.3. Termenul de introducere a cererilor _____	164
5.4. Unde se introduc cererile – instanța competentă _____	166
5.5. Probele administrate în acțiunile privind autoritatea părintească _____	169
5.6. Timbrajul cererilor privind exercitarea autorității părintești _____	170
5.7. Cererea pentru emiterea unei ordonanțe președințiale _____	171
5.8. Situațiile în care este obligatorie o hotărâre judecătorească pentru a se stabili modalitatea de exercitare a autorității părintești _____	174
6. Exercițarea autorității părintești de către un singur părinte _____	176
6.1. Exercițarea autorității părintești de către un singur părinte în cazul divorțului, desființării căsătoriei și a separării părinților _____	178
6.2. Exercițarea autorității părintești în cazul decesului unuia dintre părinți _____	188
6.3. Exercițarea autorității părintești în cazul decăderii din drepturi a unuia dintre părinți _____	189
6.4. Exercițarea autorității părintești în cazul instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale _____	189
6.5. Exercițarea autorității părintești în cazul în care unul dintre părinți este în imposibilitate de a își exprima voința _____	193

Capitolul al VII-lea. Drepturile și îndatoririle specifice autorității părintești

1. Stabilirea și schimbarea numelui copilului _____	196
1.1. Cadrul legal _____	196
1.2. Numele copilului din căsătorie _____	197
1.3. Numele copilului din afara căsătoriei _____	198
1.4. Schimbarea numelui copilului _____	198
1.5. Schimbarea numelui în cazul stabilirii filiației față de celălalt părinte _____	199
1.6. Schimbarea numelui în cazul admiterii unei cereri de contestare a filiației ori de tăgadă a paternității _____	200
1.7. Schimbarea numelui în cazul căsătoriei copilului minor _____	204
1.8. Schimbarea numelui pe cale administrativă _____	204
2. Stabilirea și schimbarea locuinței copilului _____	207
2.1. Stabilirea locuinței copilului _____	207
2.2. Schimbarea locuinței copilului _____	208

2.3. Schimbarea locuinței fără acordul celuilalt părinte ori al instanței _____	210
2.4. Cererea de schimbare a locuinței copilului _____	210
3. Contribuția la creșterea și educarea copilului _____	215
3.1. Cadrul legal _____	215
3.2. Persoanele care datorează întreținere _____	215
3.3. Cui se datorează întreținerea _____	220
3.4. Când se datorează întreținere _____	220
3.5. Scutirea părintelui de la plata întreținerii _____	222
4. Pensia de întreținere _____	223
4.1. Perioada pentru care se datorează întreținere unui copil _____	223
4.2. Stabilirea pensiei de întreținere pe cale amiabilă _____	223
4.3. Stabilirea pensiei de întreținere pe cale judiciară _____	224
4.4. Modificarea pensiei de întreținere _____	224
4.5. Renunțarea benevolă la pensia de întreținere _____	225
4.6. Quantumul pensiei de întreținere _____	225
4.7. Executarea obligației de întreținere _____	226
4.8. Părintele care datorează pensie de întreținere mai multor copii _____	226
4.9. Neplata pensiei de întreținere _____	227
5. Dreptul de a avea legături personale cu copilul _____	227
6. Bunurile copilului. Administrarea bunurilor copilului _____	238
7. Deplasarea copilului în străinătate _____	239
7.1. Situațiile în care un minor poate părăsi țara _____	243
7.2. Documentele de călătorie _____	243
7.2.1. Eliberarea actului de identitate _____	244
7.2.2. Eliberarea pașaportului minorului _____	245
7.2.3. Soluționarea situației în care celălalt părinte refuză să își dea acordul pentru deplasare _____	246
7.2.4. În ce condiții se poate obține o hotărâre de suplinire a consimțământului celuilalt părinte? _____	246
7.3. Părăsirea țării de către minorul însoțit de ambii părinți _____	253
7.4. Părăsirea țării de către minorul însoțit doar de către unul dintre părinți _____	253
7.4.1. Declarația privind deplasarea minorului _____	255
7.4.2. Când nu este necesară declarația celuilalt părinte _____	256
7.4.3. Situații excepționale în care se permite ieșirea din România _____	256

7.5. Părăsirea țării de către minorul însoțit de o altă persoană _____	256
7.6. Refuzul părintelui de a își da acordul pentru părăsirea țării de către copilul său minor în contextul pandemiei Covid-19 _____	257
8. Alte drepturi și îndatoriri ale părinților _____	261
8.1. Stabilirea și păstrarea identității copilului _____	261
8.2. Religia copilului _____	267
8.3. Supravegherea copilului _____	271
8.4. Relațiile sociale ale copilului _____	273
8.5. Educația copilului _____	277
8.6. Dreptul de a cere înapoierea copilului de la alte persoane _____	281
8.7. Dreptul de a consimți la adopția copilului _____	282
8.8. Dreptul de a consimți la căsătoria copilului _____	283
8.9. Dreptul de a lua măsuri disciplinare _____	287
9. Drepturile părintelui minor _____	289
10. Legea aplicabilă autorității părintești și protecției copilului în situațiile cu elemente de extraneitate _____	292

Capitolul al VIII-lea. Sancțiuni aplicate părinților pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a îndatoririlor părintești _____

296

1. Exercitarea autorității părintești de către alte persoane _____	296
1.1. Plasamentul _____	297
1.2. Plasamentul în regim de urgență _____	298
1.3. Măsura de supraveghere specializată _____	300
2. Decăderea din drepturile părintești _____	300
2.1. Ce este decăderea din drepturile părintești? _____	300
2.2. Motive care justifică decăderea din drepturile părintești _____	301
2.2.1. Relele tratamente aplicate minorului _____	301
2.2.2. Consumul de alcool sau stupefiante _____	304
2.2.3. Purtarea abuzivă și neglijența _____	306
2.2.4. Atingerea gravă a intereselor copilului _____	318
2.3. Cine poate cere decăderea din drepturile părintești _____	318
2.4. Cât durează măsura decăderii din drepturile părintești? _____	321
2.5. Procedura de dispunere a decăderii din drepturile părintești _____	321
2.6. Întinderea decăderii din drepturile părintești _____	325

2.7. Obligația de plată a pensiei de întreținere _____	327
2.8. Situația copilului cu ambii părinți decăzuți din drepturile părintești _____	327
2.9. Redarea exercițiului drepturilor părintești _____	333
3. Răspunderea civilă a părinților pentru faptele copiilor lor _____	335
4. Interzicerea drepturilor părintești _____	336
5. Faptele penale specifice materiei exercitării autorității părintești _____	338
5.1. Abandonul de familie _____	338
5.2. Relele tratamente aplicate minorului _____	345
5.3. Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului _____	348
6. Situația copilului cu părinți plecați în străinătate _____	360
Capitolul al IX-lea. Executarea hotărârilor judecătorești și a convențiilor privind copiii _____	366
1. Dispoziții generale _____	366
2. Hotărârile privind filiația _____	368
3. Hotărârile privind autoritatea părintească _____	370
3.1. Generalități _____	370
3.2. Executarea hotărârilor privind numele _____	371
3.3. Executarea hotărârilor privind stabilirea locuinței minorului, darea în plasament, înapoierea minorului de către persoana care îl ține fără drept, exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul _____	371
4. Etape ale executării silite _____	372
5. Refuzul minorului _____	374
6. Refuzul debitorului de a executa obligațiile _____	375
7. Executarea hotărârilor privind pensia de întreținere _____	376
Bibliografie _____	379